

A magyar lélek virágaiból

Sokszor vágták szemünk közé a vádat: nincs nemzeti öntudat a magyar parasztban s hiányzik lelkéből a nemzeti önértzet olyan mértéke, amely hasonlóná tenné a némethez vagy az olaszhoz. Ezt a hiányt sokan mint nemzeti közönyöséget emlegették és nem magyar lelkű napilapjaink ezt a mérgező gondolatot gyakran hintették el a betűk barázdái közé.

Most, amikor a történelmi idők vihara megrázta nemzetünk ősi fáját, amidőn a Felvidék hegyei, vizei lerázták magukról a szennyest, betolakodó idegenek rabláncait, a magyarság boldog örömmel vehette tudomásul, hogy nem hiányzik a magyar nép lelkéből egyetlen nemes tulajdonság sem. Faji öntudata töretlenül erős, nyugalma, önérzete a világ csodálatát érdemelte ki, ősi katonai erényei fényesen ragyognak és azonnal egy emberként állott talpra a nemzet, mihelyt megszólalt a kuruc tárogató, mihelyt elhangzott a Vezér hívó szava!

Itt, a trianoni határ mentén, Szatmár és Bereg maradék földjén a nép lelkében a letűnt történelmi napok viharzása mintha erősebb hullámokat vert volna, mint hazánk többi vidékein. Olyan jele-
neteknek voltunk szemtanúi, amelyek a késő utódokat is lelkesíthetik. Tanuljunk belőlük lelkesedni, bízni, hinni a szebb magyar jövőben.

Mikor a legvadabb háborús híreket sugdosták az emberek egymás fülébe, mikor már úgy állott a helyzet, hogy minden pillanatban elsülhetnek az ágyúk, Tiszaszalka községből meghívót hozott a posta. Kultúrházavatásra készült a derék magyar község október hó 2-ára. A meghívottak nem igen tudták elképzelni, hogyan lehet a cseh határtól pár puska-lövésnyire kultúrházat avatni s azzal tettek napirendre a meghívó felett: úgysem lesz ott senki!

Én azonban hivatásomnál fogva elmentem. A községházán együtt volt a

falu vezetősége. Örömmel láttam, milyen testvéri szeretetben igazgatják Tiszaszalka ügyeit a lelkes, önzetlen főjegyző: Tamás Aladár és a kiváló felügyelő-igazgató: Poócs Sándor. Amint megismertem őket, egy cseppet sem csodálkoztam, hogy ez a kis magyar falu a nehéz időkben kultúrházat tud avatni az országzászlóval szemben, a község legszebb helyén.

Beszélgetés közben megkérdeztem a községi bírótól:

— Aztán leszünk-e az avatóünnepélyen néhányan?

— Mit gondol a titkár úr felőlünk? Ha a többi urak nem is jöttek el a meghívásunkra, azért mi ott leszünk mind egy szálig!

— Hála Isten — mondom —, hogy ilyen nyugalom van a faluban.

— Mitől félénk, uram? Úgy tudjuk, mi akarunk támadni, nem a csehek. Hát akkor azok ide be sem tehetik a lábukat. Ha pedig mégis reánk törnének, van baltánk és van kapánk s az elég lesz a cseheknek. — Nagy nyugalommal nézett szét az atyafiak között s azok rábólintották az önértetes szavakra az áment.

Forró, meleg érzés járta át a lelke-
met. Kissé szégyenlettem, hogy néha magam is aggódva gondoltam a bizonytalan jövőre. Igaza van a szalkai bírónak: nem félhetünk, ha magyar honvéd áll őrt a határon, s nem érhet veszedelem, amíg ilyen bátor, önértetes nép várja az igazság hajnalfényének pirkadását.

A feledhetetlenül szép, lélekemelő ünnepség után ősi szokás szerint áldomásra gyűltünk össze az új kultúrházban. Alig kezdtünk ebédelni, belép a kisbíró és jelenti:

— Menekülők érkeztek a határon túlról.

— Hányan vannak? — kérdi a jegyző.

— Húsz-huszonöt magyar meg ruszin legény jött. A ruhájuk össze-visszaszakadozott a bújkálásban.

— Akkor mi már jól is laktunk, úgy-e, atyafiak? — mondja a bíró.

A tisztos gazdák egy emberként álltak fel az asztal mellől, hogy megvendégléjk azokat, akik most lépték át a szabad magyar föld határait.

Úgy éreztem, ez volt a legszebb ünnepi beszéd. Azzal a felemelő érzéssel tértem haza Tiszaszalkáról, hogy a mi drága magyar népünknek nincs szüksége arra, hogy idegen népektől tanuljon lelkesedést, mert lám, lobog lelkében az ősök erénye s ha alkalma van rá, szíve szeretetének melegét érezhetik mindazok, akik igaz testvéri érzéssel közelednek feléje.

Városok kalmárlelkű társadalmának az ajkairól gyakran hallottuk a suttogó szót: a felvidéki magyar gazdák nem örülnek a szabadságnak, mert sajnálják a 30 pengős búzaárakat. Ezt az ostoba és gonosz pletykát undorodva utasította vissza minden igaz magyar, de mégis csak kíváncsiak voltunk, hogyan vélekednek rab magyar testvéreink a jövőről.

Ott állott Szücs János dr. kir. tanfelügyelő egyik barátjával a csonka beregi végeken, ahol Vári község felől kettős birtokosok szántóföldjei nyúlnak át a szabad magyar földre. Öreg ember szántogatott odaát s a hívó szóra azonnal odajött a határhoz. A határhoz, hol semmi sem mutatta az országhatárt, csupán az a szörnyű trianoni parancs, amely miatt János bácsi már két évtizede a kezét sem nyujthatta át hozzánk. Most a cseh határőrök másfelé haladtak s pár percig nyugodtan beszélhettek egymással.

— Nemsokára megszűnik ez a határ, — mondja a tanfelügyelő.

— Adná Isten már holnap, — emeli meg a kalapját az öreg szántóvető.

— Az ám, de itt csak 20 pengő a búza mázsája, — veti oda a próbászót a tanfelügyelő.

— Uram! Inkább eszem én odaát naponta csak száraz kenyeref, mint itt a cseheknél kalácsot.

— Azt mondják, sok maguknál odaát a hazaáruló magyar.

— Lehet, hogy azt mondják az ellenégeink, de mi tudjuk, hogy aki igazán magyar, az a magyar párt tagja. Csak nem kell bennünket félteni!

Ebben a pillanatban feltűnt a visszatérő cseh határőrség. Az öreg megfordította ekéjét s míg az ekevas belehasított a zsiros magyar földbe, csak úgy önmagának mondotta:

— Cseheknak vetünk, de magyar földön aratunk!

Magyar szívben fogant meg a szép, költői gondolat: vigyünk magyar zászlót felvidéki magyar testvéreinknek! Özönlött a sok zászló, hozta a postás a filléreket a magyar lobogókra. Egyik nap öt-pengős utalvány érkezett Tiszavidről a tanfelügyelőségre. Levél is jött azzal egyszerre s benne egyszerű szavakkal ez volt írva:

„Nagyságos uram, vegyen ezen az öt pengőn egy zászlót, s adja át azt a kisdobronyi iskolának, de írja fel a zászlórúdra, hogy Györffy Balázs kispap küldi ezt a magyar testvéreinek.“

Nagyecsed község büszke magyar népe is kivette részét az áldozatkészségből. A 24 tanítós nagy állami iskola előtt országzászlót lenget a szél. Iskolásgyermekek filléreiből áll az a díszes hazafias oltár ott a falu közepén. Benn az iskolában egy kiváló magyar felügyelő-igazgatónak, Pap Ignácnak lelke világít, fénye messze sugárzó tűzoszlopa a nemzeti öntudat csodás erejének. — Az ő vezetése mellett a tantestület többszáz pengőt gyűjtött össze nemzeti zászlóra s több ezer pengő értéket szeretetadományokra.

De mindezeknél szebb a tanítótestület nemesszívű nőtagjainak gyönyörű se-lyemzászlója: ők hímezték a „legmagyarabb“ beregmezei iskolának. Ahány öltés van azon a díszlobogón, annyi imádságos fohász száll fel az égre Istenünkhöz és mi hisszük, hogy a magyarok nagy Istene meghallgatja az imádkozó ajkak fohászát, hoz vig esztendőt sokat szenvedett nemzetünkre.

Földes Ferenc